

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ KONTROLIERIUS**

SPRENDIMAS

DĖL PROFESORIAUS IR DOKTORANTO AKADEMINĖS ETIKOS PAŖEIDIMŲ

2018 m. vasario 20 d. Nr. SP-1

Vilnius

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius (toliau – Kontrolierius), vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 17 straipsnio 1 dalimi ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. XI-1583 „Dėl Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos įsteigimo ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų patvirtinimo“, 13 punkto 1 papunkčiu bei išnagrinėjęs Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) 2017 m. rugpjūčio 1 d. gautą Pareiškėjo¹ skundą dėl galimų profesoriaus ir doktoranto² akademinės etikos pažeidimų,

n u s t a t ė:

Pareiškėjas 2017 m. rugpjūčio 1 d. skundu kreipėsi į Kontrolierių prašydamas įvertinti prof. ir dokt. veiksmus, susijusius su knygos skyriaus³ (toliau – *Publikacija*) rengimu.

Pareiškėjas skunde nurodė, kad 2015 m. profesorius pasiūlė kartu rengti knygos skyrių, kurį 2015 m. liepos 1 d. numatyta atiduoti knygos sudarytojams. Pareiškėjas profesoriaus pasiūlymą priėmė ir 2015 gegužės 4 d. iš profesoriaus gavo knygos sudarytojų reikalavimus ir gaires. 2015 m. birželio 13 d. Pareiškėjas el. paštu nusiuntė profesoriui pirmąjį teksto variantą (toliau – *Tekstas*), 2015 m. birželio 17–26 d. pateikė *Teksto* priedus. Pareiškėjas skunde nurodė, kad 2016 m. pradžioje „[profesorius] informavo, kad [knygos skyrius] nebus spausdinamas“, tačiau 2017 m. liepos 11 d. Pareiškėjas aptiko *Publikaciją*, kurios autoriais nurodyti profesoriaus ir doktorantas. Pareiškėjas skunde nurodė, kad palygino *Tekstą* su *Publikacija* ir nustatė, kad, išskyrus įvadą ir išvadą, kurių Pareiškėjas nebuvo parašęs, „[profesorius] ir [doktorantas] rengdami [*Publikaciją*]⁴ <...> iš esmės atliko pažodinį [*Teksto*] vertimą į anglų kalbą.“⁵ Pareiškėjas taip pat nurodė, kad profesorius nebuvo informavęs apie galimą doktoranto dalyvavimą rengiant knygos skyrių.

¹ Kontrolieriaus sprendimo tekste „Pareiškėjas“ apibendrintai, nesiejant su pareiškėjo lytimi, vadinamas vyriškosios giminės daiktavardžiu.

² Tarnybai profesoriaus ir doktoranto asmens duomenys žinomi, tačiau čia ir toliau – neskelbiami.

³ Tarnybai duomenys apie knygos skyrių žinomi, tačiau čia ir toliau – neskelbiami.

⁴ Laužtiniuose skliaustuose pateikiamos Tarnybos pastabos.

⁵ Čia ir toliau Sprendime cituojama kalba netaisyta.

Pareiškėjas skunde pažymėjo, kad profesoriaus ir doktoranto veiksmai rengiant *Publikaciją* pažeidžia akademinę etiką ir yra laikytini „plagijavim[u], t. y. svetimo teksto, idėjos arba išradimo pateikim[u] kaip savo.“

Pareiškėjo skundas grindžiamas pridedant *Tekstą* ir jo priedus, *Publikacijos* kopiją ir Pareiškėjo parengtą *Teksto* ir *Publikacijos* palyginimo lentelę, kurioje nurodytos tekstų sutaptys, pateikiamos pastabos dėl galimai netikslių nuorodų į kitus šaltinius *Publikacijoje*.

2017 m. rugpjūčio 16 d. raštu Pareiškėjas pateikė papildomą medžiagą, kuria grindžiami Pareiškėjo teiginiai dėl bendradarbiavimo su profesoriumi chronologijos. Iš Pareiškėjo pateikto susirašinėjimo su profesoriumi el. paštu nuorašo yra matyti:

1) 2015 m. gegužės 4 d. profesorius Pareiškėjui siuntė laišką⁶ su dviem pridedamais dokumentais, kurių pavadinimai yra „<...> gairės“ ir „<...> schema“. Profesorius laiške Pareiškėjui pranešė, kad „[a]tėjo laikas darbui. Trečiadienį sėsime ir viską sudėliosime“;

2) 2015 m. birželio 5 d. Pareiškėjas profesoriui siuntė⁷ tris tekstinius dokumentus, nuroydamas: „[s]iunčiu ką padariau. Reikia jūsų patarimo, kaip dėlioti šį tekstą. Savo darbą suprantu taip, kad man reikia aprašyti <...>struktūras ir jų funkcijas. Parengti „žaliavą“ teksto rašymui. Už tai skyriaus apie <...> veiklos teisinį reguliavimą yra gana platus. Kuo ilgiau sėdžiu, tuo labiau pradėdau abejoti <...> reikalavimų įgyvendinimo realumu. <...> maksimumas [yra] 60000 [spaudos] ženklų <...>. Jeigu rašyti taip, kad apžvelgti <...> visas struktūras ir jų funkcijas, tai simbolių limitas bus viršytas kartais. Reikia rašyti apibendrintai, bet jei skirtumai <...> yra dideli? <...>“;

3) 2015 m. birželio 13 d. Pareiškėjas profesoriui siuntė⁸ tekstinį dokumentą pažymėdamas, kad „surinkau, kas svarbu yra <...> statutuose, ir siunčiu. Nepadariau <...> organigramos (ant popieriaus esu pasibraižęs, bet reikia tinkamą [kompiuterio] programą rasti) ir narių skaičiaus bei <...> finansų. Norėčiau nuo šiandien pradėti atostogauti. Ar galėčiau šiuos darbus padaryti grįžęs <...> (24–25 dienomis)“. 2015 m. birželio 13 d. profesorius Pareiškėjui siuntė laišką⁹ nuroydamas: „Organigramų visgi reikia. Jas reikia padaryti tarp atostogų. Gali būti kitos savaitės viduryje ir Worde. Mėnesio pabaigoje bus gal dar tekstui šiek tiek laiko“;

4) 2015 m. birželio 17 d. Pareiškėjas profesoriui siuntė¹⁰ tris dokumentus, kurių pavadinimuose yra žodis „organigrama“, nuroydamas, kad „Struktūriškai <...> yra komplikotas atvejis. Daug „visko“ ir iš to kyla problema, nes Wordas neleidžia padaryti schemą, kuri tęstųsi per 2 lapus. Skėliau pusiau <...>“. 2015 m. birželio 17 d. Profesorius atsako¹¹ Pareiškėjui nuroydamas: „Pasiziuresiu ir matysime kaip delioti toliau“;

5) 2015 m. birželio 24 d. ir 2015 m. birželio 26 d. Pareiškėjas profesoriui siuntė dokumentus, kurių pavadinimai yra „Narių skaičius 1990-2015“¹² ir „2006-2014 pajamos_02“¹³;

⁶ 2015 m. gegužės 4 d. 18.52 val. el. laiškas. Siuntėjas – profesorius, gavėjas – Pareiškėjas. Laiškas siųstas su dviem priedais <...>.

⁷ 2015 m. birželio 5 d. 20.18 val. el. laiškas. Siuntėjas – Pareiškėjas, gavėjas – profesorius. Laiškas siųstas su trimis priedais: 1) „7.skyriai.docx“, 2) „Tekstas_01.docx“, 3) „8.centrinės institucijos prezidiumas.docx“.

⁸ 2015 m. birželio 13 d. 11.52 val. el. laiškas. Siuntėjas – Pareiškėjas, gavėjas – profesorius. Laiškas siųstas su vienu priedu: 1) „Tekstas_01.docx“.

⁹ 2015 m. birželio 13 d. 16.44 val. el. laiškas. Siuntėjas – profesorius, gavėjas – Pareiškėjas.

¹⁰ 2015 m. birželio 17 d. 12.24 val. el. laiškas. Siuntėjas – Pareiškėjas, gavėjas – profesorius. Laiškas siųstas su trimis priedais: 1) „1 TS_LKD_organigrama_skyriai.docx“, 2) „2 TS_LKD_organigrama_regioninės_centrinės.docx“, 3) „LSDP_organigrama.docx“.

¹¹ 2015 m. birželio 17 d. 15.00 val. el. laiškas. Siuntėjas – profesorius, gavėjas – Pareiškėjas.

¹² 2015 m. birželio 24 d. 17.08 val. el. laiškas. Siuntėjas – Pareiškėjas, gavėjas – profesorius. Laiškas siųstas su vienu priedu: 1) „Narių skaičius 1990-2015.xlsx“.

¹³ 2015 m. birželio 26 d. 17.54 val. el. laiškas. Siuntėjas – Pareiškėjas, gavėjas – profesorius. Laiškas siųstas su vienu priedu: 1) „2006-2014 pajamos_02.xlsx“.

6) 2015 m. lapkričio 3 d. profesorius Pareiškėjui siuntė laišką¹⁴ nuroydamas, kad „[r]eikia rimtai pajudėti su [knygos] skyriumi apie <...> organizaciją.“ 2015 m. lapkričio 3 d. Pareiškėjas atsakė¹⁵ į profesoriaus laišką: „Į lietuvišką teksto variantą sudėjau viską, kas buvo įmanoma iš įstatymų ir statutų. Puslapių skaičius stipriai nemažas. Reikia nebent trumpinti. Taip, su organigrama yra problemų. Tiksliau [, viena „organigrama“] netelpa į vieną psl. Penktadienį planuojame susitikimą <...>. Tai gal ir šiuo klausimu galime pakalbėti penktadienį.“

2017 m. rugpjūčio 14 d. Kontrolierius raštais Nr. S-342 ir Nr. S-343 „Dėl galimo plagijavimo atvejo <...> universitetuose“ kreipėsi į profesorių ir doktorantą pranešdamas apie Tarnyboje gautą skundą ir prašydamas:

- 1) „nurodyti, ar ir kaip rengiant <...> [P]ublikaciją buvo bendradarbiaujama su [Pareiškėju]“;
- 2) nurodyti, kaip vyko bendradarbiavimas tarp profesoriaus ir doktoranto rengiant *Publikaciją*;
- 3) „pagrįsti [P]ublikacijos autorystę.“

2017 m. rugpjūčio 22 d. profesorius atsakyme raštu nurodė, kad kvietimas rengti knygos skyrių „buvo gautas 2014 m. spalio 18 d. [pažymint], kad knygos skyriaus užbaigimo ir įteikimo redaktoriams data yra 2015 m. birželio 30 d. *De facto* knygos skyrius <...> [knygos sudarytojams] įteiktas 2015 m. rugsėj[į].“

Profesorius atsakyme taip pat nurodė, kad „2014 m. rudenį [Pareiškėjas] buvo pakviestas kaip galimas bendraautorius rengti [knygos] skyrių <...>. Nuo pat pradžių [Pareiškėjui] buvo detalčiai išdėstyta [knygos] skyriaus koncepcija ir nuosekli jo sandara <...>. [Pareiškėjo] užduotis buvo <...> surinkti medžiagą iš <...> statutų <...> [knygos] skyriaus dalims, o po to rengti surinktos medžiagos analizę. Pagal planą pirminė medžiaga turėjo būti surinkta iki 2015 m. pavasario ir toliau vykdoma jos analizė. Tačiau 2015 m. balandžio mėn. tapo aišku, kad [Pareiškėjas] su sutartais darbais ženkliai vėluoja ir laiku knygos skyrius gali būti neparengtas <...>. Tad [Pareiškėjas] atliko iš esmės techninį ir archyvaro darbą [, susijusį su medžiagos analizei rinkimu].“

Profesorius, aptardamas bendradarbiavimą su Pareiškėju, atsakyme pažymėjo, kad:

1) „[Pareiškėjas] rinko knygos skyriui <...> tik „bendrosios paskirties duomenis“, kurie neturi mokslinio naujumo elementų ir yra visiems prieinamos žinios <...>. Knygos skyriui buvo surinkti kelių <...> statutų teiginiai, kelių įstatymų ir LR Konstitucijos straipsnių nuostatos, viešai ir reguliariai skelbiama <...> informacija <...>, taip pat <...> finansinės ataskaitos LR finansų ministerijai, vieša informacija apie <...> lyderių rinkimus <...>. [M]okslinė veikla [nėra] ir informacijos klasifikavimas, kurios elementų galima rasti [Pareiškėjo] rinktoje medžiagoje. [Pareiškėjo] surinktoje medžiagoje nėra formuluojamos mokslinės hipotezės, nėra nuorodų į mokslinę literatūrą, išskyrus kelias pasikartojančias nuorodas, kurios jau buvo [anksčiau publikuotame Pareiškėjo darbe]. Esminis dalykas, kad jokie ***išbaigto ir viešai paskelbto mokslinio darbo, kuris turi teisiškai apibrėžtas autorines teises, [Pareiškėjas] neparengė***, o buvo renkama tik darbinė medžiaga knygos skyriui pagal [Pareiškėjui], o netgi ne [paties Pareiškėjo], iš anksto suformuluotas problemas. ***[Pareiškėjo] surinkta medžiaga nėra nuosekli ir išbaigta, o ji yra tik darbinė medžiaga, kuri buvo esmingai taisyta ir koreguota knygos skyriaus rengimo procese <...>***“¹⁶;

2) „Nuo 2015 m. birželio pabaigos [Pareiškėjas] apskritai jokio informacijos rinkimo nebevykdė <...>. [N]et ir surinkta medžiaga, toli gražu, ne visada buvo tinkama ir kokybiška.

¹⁴ 2015 m. lapkričio 3 d. 21.00 val. el. laiškas. Siuntėjas – profesorius, gavėjas – Pareiškėjas.

¹⁵ 2015 m. lapkričio 3 d. 22.04 val. el. laiškas. Siuntėjas – Pareiškėjas, gavėjas – profesorius.

¹⁶ Pastorintasis kursyvas – profesorius.

Pirmiausia [Pareiškėjo] bandymai parengti <...> organizacines schemas gerokai nepavyko, nes [Pareiškėjui] nepavyko tinkamai vizualizuoti <...> organizacinių struktūrų sąryšių <...>. [Pareiškėjas] 2015 m. birželio 13 d. e-laiške rašė, kad [neparengė dviejų <...> organizacinių schemų, ir pranešė, kad norėtų pradėti atostogauti], nors [knygos] skyriaus įteikimas redaktoriams <...> numatytas 2015 m. birželio 30 d. Tad tokia darbo etika irgi netenkino. Kadangi bendradarbiavimas su [Pareiškėju] nutrūko 2015 m. birželio mėn., tai [vienos] organigramos [Pareiškėjas] visai nepateikė“¹⁷;

3) „Dar vienas argumentas, paskatinęs atsisakyti [Pareiškėjo] bendraautorystės, irgi yra gana svarbus. 2002 m. [Pareiškėjas] buvo pakviestas tapti bendraautoriumi rengiant skyrių [kitai knygai]. Tačiau *de facto* [Pareiškėjo] indėlis tame [kitai knygai rengtame] skyriuje buvo itin menkas <...>. Tad 2015 m. nuspręsta nekartoti buvusio precedento ir jei nebuvo galima pilnavertė bendraautorystė, tai pasirinktas sprendimas – jokios bendraautorystės <...>. Galiausiai dar viena aplinkybė yra svarbi kontekstui, tai bendra autorystės prisirašymo kultūra <...> [-] aptariamo knygos skyriaus apie <...> organizaciją atveju [Pareiškėjui] kaip tik buvo atsakyta tapti prirašytu autoriumi.“

„Tad apibendrinant, [Pareiškėjo] bendraautorystės buvo atsisakyta [Pareiškėjui] nevykdant susitarimų numatytais terminais pateikti duomenis ir jų analizę, t. y. dėl esminio [Pareiškėjo] darbų vėlavimo, surinktos tik bendros paskirties medžiagos, kuri neturi jokių autorinėmis teisėmis apsaugoto ir išbaigto mokslo kūrinio požymių, šios medžiagos surinkimo kokybės trūkumų, galiausiai neigiamos bendraautorystės ankstesniais metais patirties, kuri pasikartojė 2015 m. Akademinėje veikloje yra įprasta praktika, jei galimas bendraautorius nevykdo savo įsipareigojimų, tuomet atsisakoma su juo toliau rengti numatytą mokslinį darbą. Taip ir atsitiko šiuo atveju. Antra vertus, [anksčiau publikuotu Pareiškėjo darbu] buvo pasiremta rengiant knygos skyrių ir tai [knygos skyriuje] aiškiai yra nurodoma. Dar daugiau, [anksčiau publikuoto Pareiškėjo darbo] turinys žymiu mastu sutapo su tuo, ką [Pareiškėjas] rinko aptariamoms knygos skyriui.“

Profesorius atsakyme pažymėjo, kad „[g]aliausiai [Pareiškėjo] kaip galimo bendraatoriaus paslaugų knygos skyriaus rengime buvo atsisakyta, o vietoj tiesioginio [Pareiškėjo] įtraukimo [rengiant knygos skyrių] nuspręsta pasiremti pirmiausia [anksčiau Pareiškėjo publikuotu darbu]. <...> Man <...>, kaip skyriaus bendraautoriumi, teko parengti įvadą, išvadas, atlikti pirmiausia [vienos] <...> struktūros analizę <...>. [Doktorantas] analizavo <...> organizaciją. Taip pat nutarta, kad visas tekstas iš karto bus rašomas anglų kalba <...>. [Publikacijos] tekstas buvo parengtas [2015 m.] rugsėjo mėn. Po to jis buvo dar kelis kartus redaguojamas ir buvo išleistas 2016 m. pavasarį. [Pareiškėjo] surinkta faktografinė bendro pobūdžio medžiaga buvo naudojama kai kuriose skyriaus vietose¹⁸, kai buvo aptariama bendra informacija apie <...> organizaciją.“

Profesorius, grįsdamas atsakyme nurodytas aplinkybes, pateikė kvietimo dalyvauti projekte rengiant knygos skyrių kopiją, knygos sudarytojų reikalavimus straipsnio formai, dvi <...> organizacines schemas, kurių viena buvo parengta Pareiškėjo, o kita buvo išspausdinta *Publikacijoje*. Profesorius taip pat pateikė laiškus ir dokumentus, kuriais paaiškinamos jo pastabos dėl „bendraautorystės prisirašymo“ kultūros. Iš šių dokumentų yra matyti, kad 2016 m. Pareiškėjas parengė straipsnį, dėl kurio konsultavosi su profesoriumi. Pareiškėjas profesoriui buvo pateikęs straipsnio tekstą, kuriame nurodyti du autoriai, tačiau straipsnis publikuotas Pareiškėjo vardu

¹⁷ Profesoriaus teiginys, kad bendradarbiavimas su Pareiškėju nutrūko 2015 m. birželį, prieštarauja nustatytoms faktinėms aplinkybėms, nes 2015 m. lapkričio 3 d. tarp profesoriaus ir Pareiškėjo vyko susirašinėjimas el. paštu dėl rengiamo knygos skyriaus. 2015 m. lapkričio 3 d. profesorius Pareiškėjui rašė el. laišką, pažymėdamas, kad „[r]eikia rimtai pajudėti su [knygos] skyriumi apie <...> organizaciją.“ 2015 m. lapkričio 3 d. Pareiškėjas profesoriui atsakė nurodydamas: „Į lietuvišką teksto variantą sudėjau viską, kas buvo įmanoma iš įstatymų ir statutų. <...>. Tai gal ir šiuo klausimu galime pakalbėti penktadienį.“

¹⁸ Čia ir toliau – pabraukta mūsų.

nenurodant kito asmens kaip bendraautorius. Straipsnio spausdinimą Pareiškėjo vardu, nenurodant kitų autorių, paaiškina profesoriaus pateiktas 2016 m. spalio 21 d. susirašinėjimas tarp profesoriaus ir Pareiškėjo. Profesorius taip pat pateikė *Publikacijos* iškarpa su komentarais anglų kalba dėl turinio tobulinimo, pastabomis dėl teksto formatavimo ir teksto taisymo ženklais bei 2017 m. rugpjūčio 20 d. ir 2017 m. rugpjūčio 23 d. Profesoriaus atliktų dviejų patikrinimų sutapčių patikros sistemose rezultatus, iš kurių matyti, kad nėra aptikta *Publikacijos* sutapčių su toms sistemoms žinomais tekstais.

2017 m. rugpjūčio 17 d. doktorantas atsakyme raštu paaiškino, kad nėra [rengęs] jokių tekstų kartu su Pareiškėju, tarp [jo] ir Pareiškėjo „joks bendradarbiavimas nevyko.“ Doktorantas nurodė, kad „[profesorius] 2015 metų gegužės mėn. pasiūlė kartu su juo rengti knygos skyrių apie <...> organizacijas, tačiau pabrėžė, kad tą padaryti reikia skubiai <...>. Rengdama [*Publikaciją*], aš konkrečiai analizavau <...> organizaciją. Tekstas buvo rašomas anglų kalba <...> pagal profesoriaus su [leidėjais] suderintą struktūrą. Paminėtina, kad [*Publikacijoje*] tarp kitų <...> organizacijas analizuojančių mokslininkų, buvo remtasi [Pareiškėjo anksčiau publikuotu darbu], nuorodos į [Pareiškėjo], kaip autoriaus, teiginius [*Publikacijoje*] pateiktos, [Pareiškėjo anksčiau publikuotas darbas] įtraukta[s] į naudotos literatūros sąrašą. Su <...> [profesoriumi] nuolat diskutavome dėl rengiamo[s] *Publikacijos*] ir dirbant iš tiesų intensyviai [*Publikacijos*] tekstas buvo parengtas 2015 m. rugsėjo mėnesį. Po to jis buvo kelis kartus redaguojamas ir buvo išleistas 2016 metais.“

2017 m. rugpjūčio 17 d. ir 2017 m. rugpjūčio 22 d. atsakymuose doktorantas ir profesorius, grįsdami *Publikacijos* autorystę, pateikė anksčiau publikuotus savo darbus ir pastabas dėl tęstinio mokslinio domėjimosi <...> organizacija.

2017 m. rugsėjo 15 d. Kontrolierius, atsižvelgdamas į profesoriaus ir doktoranto paaiškinimus ir Pareiškėjo pastabas dėl *Teksto* sutapčių su *Publikacija*, raštu Nr. S-385 „Dėl papildomos informacijos pateikimo“ kreipėsi į profesorių ir doktorantą prašydamas:

1) nurodyti, ar buvo susipažinta su Pareiškėjo *Tekstu*, ir patikslinti, ar naudotasi juo rengiant *Publikaciją*;

2) pateikti paaiškinimus dėl *Publikacijos* ir Pareiškėjo *Teksto* sutapčių atsižvelgiant į tai, kad sutaptys apima maždaug 70 % *Publikacijos* turinio;

3) paaiškinti, kodėl į *Publikacijos* literatūros sąrašą yra įtraukti [nurodytų autorių] publikuoti darbai ir taip pat anksčiau publikuotas Pareiškėjo darbas, nors nuorodų į šių autorių publikacijas pačiame *Publikacijos* tekste nėra;

4) nurodyti ir paaiškinti, ar *Publikacijos* 256 ir 258 puslapiuose pateikiamos nuorodos į [vieno iš nurodytų autorių] darbą yra tikslios, atkreipiant dėmesį į tai, kad *Publikacijoje* nurodomi puslapiai, kurie *Tekste* yra susiję su kito autoriaus publikuotu darbu;

5) nurodyti, ar Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija yra tikrasis *Publikacijos* 256 puslapyje pateikiamos lentelės duomenų šaltinis (lentelėje pateikiami <...> narių skaičiai nuo 1990 m. pažymint, kad remtasi Teisingumo ministerijos duomenimis).

2017 m. rugsėjo 21 d. profesorius ir doktorantas abiejų pasirašytame atsakyme nurodė, kad:

„2014 m. rudenį [Pareiškėjas] buvo pakviestas kaip galimas bendraautorius rengti skyrių apie <...> organizacijas Lietuvoje ir rinkti jam medžiagą. Tačiau per pusę metų [Pareiškėjas] to nesugebėjo padaryti ir vietoj [Pareiškėjo] į bendraautorius buvo [pakviestas doktorantas] <...>. Surinkta [Pareiškėjo] faktologinė medžiaga iš pirminių šaltinių daugiausiai <...> statutų buvo atsiųsta likus vos porai savaitių iki numatyto knygos skyriaus įteikimo [knygos sudarytojams] 2015 m. birželio 30 d. Tad faktologinė [Pareiškėjo] surinkta medžiaga iš esmės negalėjo būti panaudota [*Publikacijos*]

teksto] rašymui, nes didžioji jo dalis buvo jau parengta. Taip pat šioje medžiagoje nėra naujų ir originalių mokslo žinių, kurios galėjo būti naudingos [*Publikacijai* rengti]. Rengiant [*Publikaciją*] buvo naudota[si anksčiau publikuotu Pareiškėjo darbu].“¹⁹

Profesorius ir doktorantas pateikė Pareiškėjo *Teksto* ir *Publikacijos* palyginimo lentelę, kurioje sutaptys aiškinamos komentarais ir tekstų panašumu į nagrinėjamų įstatymų, <...> įstatų, informaciją apie <...> vadovų rinkimus ir kitų dokumentų tekstus ir pažymėjo, kad „[*Publikacijos*] pabaigoje yra literatūros, kuri naudota jį rengiant, sąrašas. Jame yra literatūra, kuri buvo panaudota rengiant [*Publikaciją*], ir tai nėra vien tik cituotos literatūros sąrašas, o jame yra cituoti ir kiti pagrindiniai darbai, kurie yra svarbūs Lietuvos ir panašių šalių <...> organizacijų analizėje.“ Rašte taip pat pažymėta, kad:

1) nuoroda į [vieno iš nurodytų] darbą 256 *Publikacijos* puslapyje yra netiksli – „turi būti nuoroda į p. 16, o minimas p. 137 yra korektūros klaida“;

2) „258 puslapyje yra perpasakojami, bet ne cituojami [tam tikri vieno iš nurodytų autorių] teiginiai <...>“.

Pareiškėjo *Teksto* ir *Publikacijos* palyginimo lentelėje profesorius ir doktorantas nurodė tris *Publikacijos* teksto vietas, kuriose naudotasi Pareiškėjo anksčiau publikuotu darbu apibrėžiant kitų autorių idėjas, tačiau nuorodų į Pareiškėjo anksčiau publikuotą darbą *Publikacijos* tekste nepateikta.

Atsakyme profesorius ir doktorantas prašė „galimas sutaptis tarp [*Pareiškėjo Teksto*] ir [*Publikacijos*] patikrinti patikimoje antiplagijavimo sistemoje ir pateikti šios patikros rezultatus.“ Taip pat pakartotinai pažymėta, kad Pareiškėjo „pretenzijos dėl galimo plagijavimo išimtinai pagrįstos faktu, kad [*Pareiškėjo*] buvo atsisakyta kaip galimo knygos skyriaus bendraautorius, nes [*Pareiškėjas*] neįvykdė savo įsipareigojimų <...>. [*Pareiškėjas*] niekaip negalėjo būti traktuojamas kaip iš esmės prisidėjęs prie [*Publikacijos*] rengimo. Taip pat atkreipiame dėmesį, kad [*Pareiškėjo*] surinkta medžiaga iš viešai prieinamų, pirmiausia Konstitucijos ir įstatymų, <...> statutų, niekaip negali būti traktuojama kaip rankraštis, t.y. publikavimui be redagavimo ar su menku redagavimu parengtas kūrinys, nes niekaip neatitinka šiuo atveju mokslo straipsnio reikalavimų <...>.“

2017 m. rugsėjo 15 d. Kontrolierius raštu Nr. S-384 „Dėl informacijos pateikimo“, atsižvelgiant į Pareiškėjo pastabą dėl *Publikacijos* 256 puslapyje pateiktos lentelės, kurioje pateikiami duomenys apie <...> narių skaičių nuo 1990 m. ir nurodoma, kad naudotasi Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos duomenimis, kreipėsi į Lietuvos Respublikos teisingumo ministeriją prašydamas nurodyti:

„1) kokie duomenys apie <...> sąrašus gali būti randami Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos svetainėje;

2) ar Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos svetainėje gali būti randami senesni nei 2012 m. duomenys apie <...> sąrašus.“

2017 m. rugsėjo 26 d. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija raštu Nr. (1.18) 7R-7472 „Dėl informacijos pateikimo“ atsakė, kad „<...> Teisingumo ministerijos tinklapyje pateikiama informacija apie <...> pavadinimus, <...> vadovus, <...> adresus, juridinių asmenų kodus ir pateiktus

¹⁹ Profesoriaus ir doktoranto teiginys, kad 2015 m. birželio 13 d. Profesoriaus pateiktas Pareiškėjo *Tekstas* negalėjo būti panaudotas rengiant *Publikaciją*, prieštarauja nustatytoms faktinėms aplinkybėms:

1) 2015 m. lapkričio 3 d. profesoriaus el. laiške Pareiškėjui teigiama, kad „[r]eikia rimtai pajudėti su [knygos] skyriumi apie <...> organizaciją“;

2) bibliografinio literatūros sąrašo įrašai *Publikacijos* 274–275 puslapiuose rodo, kad profesorius ir doktorantas *Publikaciją* baigė rengti ne anksčiau kaip 2016 m. sausio 12 d. (atkreiptinas dėmesys į *Publikacijoje* nagrinėtų įstatymų ir <...> statutų nuorodų peržiūrų datas).

<...> narių sąrašus <...>. Teisingumo ministerija duomenų apie senesnius nei 2012 m. <...> narių sąrašus neturi.“

2017 m. spalio 12 d. profesorius ir doktorantas, susipažinę su 2017 m. rugsėjo 26 d. Teisingumo ministerijos raštu Nr. (1.18) 7R-7472, pateikė paaiškinimus: „Dėl Teisingumo ministerijos, tai jų atsakymas yra korektiškas <...>. Ankstesnių metų <...> narių skaičius [galima rasti kituose anksčiau publikuotuose profesoriaus darbuose]. Taip pat juos buvo galima rasti <...> komisijos puslapiuose internete ir jie reguliariai buvo skelbiami žiniasklaidoje.“ Rašte atkreiptas dėmesys į tai, kad: „Techniniuose reikalavimuose knygos skyriams] yra aiškiai nurodoma, kad knygos skyriuje sudaroma bibliografija: „Nuorodos: citatos tekste ir bibliografija skyriaus gale“ (tekstas anglų kalba: „References: citations in text and the bibliography at the end of the chapter“). O bibliografija yra suprantama kaip visa tekstui svarbi, o ne tik cituota, literatūra <...>.“ Profesorius ir doktorantas taip pat pažymėjo, kad tekstas gali būti verčiamas į užsienio kalbą „skirtingai jo esmės ir detalių neiškreipiant. Vienodai išversti tokį tekstą galima tik tuo atveju, jei jau turimas vienas jo vertimas <...>. Pagal įprastas praktikas toleruotinos sutapčių ribos yra plačiai taikomos socialiniuose moksluose, nes juo yra naudojama nemažai bendros medžiagos kaip įstatymų ir kitų teisės aktų, kita gerai žinoma ir visuotinai prieinama informacija.“

2017 m. spalio 11 d. Kontrolierius, atsižvelgdamas į tai, kad *Teksto* ir *Publikacijos* sutaptys profesoriaus ir doktoranto aiškinamos *Teksto* ir *Publikacijos* panašumu į nagrinėjamus įstatymus, <...> įstatus ir kitus dokumentus, raštu Nr. S-421 „Dėl papildomos informacijos pateikimo“ kreipėsi į Pareiškėją prašydamas nurodyti jam žinomas *Teksto* dalis, kurios atskleistų *Teksto* ir *Publikacijos* tarpusavio panašumą ir skirtumus tarp tekstų ir juose nagrinėjamų įstatymų, <...> įstatų ir kitų dokumentų.

2017 m. spalio 23 d. Pareiškėjas pateikė *Teksto* ir *Publikacijos* lyginamąją lentelę, 2017 m. spalio 25 d. lyginamąją lentelę papildė. Tekstų lyginamojoje lentelėje Pareiškėjas išskyrė tekstų sutapčių dalis, kurios susijusios su tekstams būdingais netikslumais, klaidomis, tekstų žodžiais, teiginiais, kategorizacijomis, apibendrinimais ir kitais elementais, sudarančiais savitus tekstų bruožus.

2017 m. spalio 31 d. Kontrolierius, įvertinęs Pareiškėjo, profesoriaus ir doktoranto pateiktas pastabas ir sudaręs *Teksto* ir *Publikacijos* sutapčių lyginamąją lentelę, raštu Nr. S-454 „Dėl informacijos pateikimo“ kreipėsi į Lietuvos mokslo tarybą prašydamas nurodyti ekspertų, galinčių įvertinti anglų kalba parašyto teksto socialinių mokslų srityje sutaptis su tekstu lietuvių kalba.

2017 m. lapkričio 14 d. Lietuvos mokslo taryba raštu Nr. 4S-1242 nurodė penkis ekspertus, iš kurių trys sutiko vertinti *Teksto* ir *Publikacijos* sutaptis. 2017 m. lapkričio–gruodžio mėn. ekspertai atliko *Teksto* ir *Publikacijos* sutapčių vertinimą (priedas Nr. 1) ir išvadose nurodė:

1) pirmasis ekspertas pažymėjo, kad „[p]agal pateiktas ištraukas, tai, kad [*Tekstas*] buvo naudojamas [rengiant *Publikaciją*], nekelia abejonių. Didelė ištraukų dalis yra tiesioginis [*Teksto*] vertimas, naudojant tas pačias išraiškos priemones, darant tas pačias klaidas, o kartais tiesiog vertimo klaidas <...>. Dalis ištraukų šiek tiek pakeistos, bet mažai kur ženkliai. Tekstų panašumai tokie dideli, kokie tegali atsirasti, jeigu [*Tekstas*] būtų aktyviai naudojamas [rengiant *Publikaciją*]. Net jeigu du žmonės aprašinėja tuos pačius dokumentus, mažai tikėtina, kad šių aprašymų struktūra ir naudojamos kalbinės raiškos priemonės būtų identiškios, o šiuose dviejuose tekstuose būtent taip ir yra“;

2) antrasis ekspertas pažymėjo, kad „<...> Apibendrinant, ženkliai dalis [Publikacijos teksto] gali būti laikoma [Teksto] vertimu su aukštu užtikrintumo laipsniu. Vertin[ant] rėmiausi prielaida, kad vertinimui pateiktos ištraukos nėra tekste koncentruotos į vieną ar kelis skyrius, nes nebuvo pateikt[a pilna Publikacija] ir pilnas [Tekstas]. Jei nagrinėjant tekstą kaip visumą paaiškėtų, kad išskirtos pastraipos seka viena kitą ta pačia tvarka tiek [Publikacijoje], tiek [Tekste], vertimo tikimybė būtų dar didesnė“;

3) trečiasis ekspertas pažymėjo, kad „[išnagrinėj[us] pateiktą medžiagą galiu konstatuoti, kad absoliuti dauguma pareiškėjo nurodytų jo autorinio [Teksto] lietuvių kalba vietų sutampa su atitinkamomis <...> [Publikacijos] vietomis.

Tekstų sutaptis daug atvejų paaiškinama, kad cituojami ir neretai pažodžiui nurašomi konkretūs nagrinėjamų <...> statutų punktai. Visgi šio citavimo sutaptis nėra atsitiktinė. Tokia išvada leidžia daryti tai, kad abiejuose tekstuose nagrinėjamų <...> funkcijų grupavimas iš esmės identiškas, taip pat daugelyje vietų tokiomis pat aplinkybėmis vartojamos tos pačios specifinės sąvokos, kurių nėra statutuose <...>. Analizės netolygumai ir netgi klaidos, pripažįstamos skundą pateikusių originalaus [Teksto] autoriaus, iš esmės atsikartoja ir ginčijam[oje Publikacijoje]. Taip pat vietomis tendencingai minima identiška literatūra arba vardinami tam tikri teisės aktų punktai ir jie aprašomi pagal specifinę, abiejuose tekstuose atsikartojančią tvarką (eigą), kuri nesutampa su pačiame nagrinėjamame teisės akte išdėstyta tvarka. Apibendrinant, iš maždaug 60 pareiškėjo nurodytų sutapties epizodų, apytikriai trys ketvirtadaliai gali būti pripažinti kaip neatsitiktiniai.“

2017 m. lapkričio 8 d. Kontrolierius raštu Nr. S-469 „Dėl informacijos pateikimo“ kreipėsi į Lietuvos mokslininkų sąjungą prašydamas nurodyti ekspertus, galinčius įvertinti anglų kalba parašyto teksto socialinių mokslų srityje sutaptis su tekstu lietuvių kalba.“ Lietuvos mokslininkų sąjunga ekspertų nepasiūlė.

2017 m. gruodžio 20 d. Kontrolierius raštu Nr. S-540 „Dėl kvietimo atvykti“ kreipėsi į doktorantą kviesdamas susipažinti su ekspertų vertinimo išvadomis ir pateikti papildomus paaiškinimus.

2018 m. sausio 4 d. doktorantas susitikimo Tarnyboje metu nurodė, kad profesorius, rengiant *Publikaciją*, buvo pateikęs knygos sudarytojų reikalavimus knygos skyriui ir su knygos sudarytojais suderinantą knygos skyriaus struktūros aprašymą, tačiau straipsnio juodraščio profesorius nepateikė. Doktorantas pažymėjo, kad rengiant *Publikaciją* nežinojo apie profesoriaus ir Pareiškėjo bendradarbiavimą, taip pat kas yra *Teksto* autorius: „kai rengėme [Publikaciją] to nežinojau. Sužinojau iš [Pareiškėjo] 2017 m. liepą.“ Doktorantas taip pat nurodė, kad rengiant *Publikaciją*, [vienais iš nurodytų] publikuotais darbais nesinaudojo, [kiti nurodyti] publikuoti darbai buvo naudojami antrame *Publikacijos* skyriuje, [vienas iš nurodytų] publikuotas darbas buvo naudojamas išvadose. Doktorantas, Kontrolieriaus [paklaustas], kas rengė *Publikacijos* dalis, kurios ekspertų įvertintos kaip *Teksto* vertimas, nurodė, kad dalį *Publikacijos* dalių rengė ji pati, dalį – profesorius, dalį – kartu su profesoriumi.

2018 m. sausio 4 d. Kontrolierius raštu Nr. S-1 „Dėl kvietimo atvykti“ kreipėsi į profesorius kviesdamas susipažinti su ekspertų vertinimo išvadomis ir pateikti papildomus paaiškinimus.

2018 m. sausio 8 d. profesorius susitikimo Tarnyboje metu nurodė, kad rengiant *Publikaciją* doktorantui pateikė „[t]echninę skyriaus užduotį ir visapusišką skyriaus struktūrą. [Atskiram]

<...>aprašymui sutarta analizuoti 4 pagrindinius elementus: narių <...>, <...>, lyderį ir <...> valdžioje.“ Profesorius pažymėjo, kad Pareiškėjo *Tekstas* doktorantui „[n]ebuvo įteiktas, nes jis gautas baigiantis [knygos] skyriaus parengimo laikui <...>. Nebuvo naudotasi [Pareiškėjo] surinkta medžiaga, nes ji lietuvių kalba buvo pateikta tik birželio mėn. pabaigoje, kai [knygos skyriaus] parengimo terminas turėjo būti birželio 30 d.“²⁰ Profesorius taip pat nurodė, kad rengiant *Publikaciją* doktorantas „[b]uvo informuotas, kad [Pareiškėjas] neparengė numatyto teksto, tad reikia atlikti naują [knygos] skyriaus parengimo darbą“, ir paaiškino [nuodytų] darbų reikšmę *Publikacijos* temos atžvilgiu, tačiau nenurodė, kurioje *Publikacijos* vietoje šių autorių publikuoti darbai buvo naudoti.

2018 m. sausio 8 d. profesorius susitikimo Tarnyboje metu taip pat pateikė prašymą susipažinti su Pareiškėjo skundo nagrinėjimo metu surinktais dokumentais. 2018 m. sausio 17 d. Kontrolierius raštu Nr. S-20 „Dėl Jūsų prašymo“ informavo profesorių, kad galima susipažinti su Tarnyboje surinkta medžiaga. 2018 m. sausio 18 d. profesorius el. paštu siųstame laiške nurodė, kad atvyks vasario pradžioje, tačiau iki šio sprendimo priėmimo dienos neatvyko.

2018 m. vasario 7 d. doktorantas el. paštu pateikė prašymą susipažinti su Pareiškėjo skundo nagrinėjimo metu surinktais dokumentais. 2018 m. vasario 13 d. Kontrolierius raštu Nr. S-41 „Dėl Jūsų prašymo“ pakvietė doktorantą susipažinti su Tarnyboje surinkta medžiaga 2018 m. vasario 14–15 d. doktorantas nurodytu laiku atvykti negalėjo.

Išnagrinėjus skundo aplinkybes, gautą ir surinktą informaciją, nustatyta:

2015 m. profesorius bendradarbiavo su Pareiškėju rengiant knygos skyrių. Iš turimų duomenų matyti, kad nuo 2015 m. gegužės 4 d. iki 2015 m. lapkričio 3 d. tarp Pareiškėjo ir profesoriaus vyko susirašinėjimas el. paštu dėl knygos skyriaus rengimo. 2015 m. birželio 13 d. Pareiškėjas profesoriui el. paštu nusiuntė parengtą *Tekstą*, kurį sudarė knygos skyriaus dėstomoji dalis be įvado ir išvadų. 2015 m. birželio 17–26 d. Pareiškėjas profesoriui pateikė *Teksto* priedus.

Profesorius ir doktorantas nurodė, kad profesorius 2015 m. gegužės mėn., t. y. dar bendradarbiaujant su Pareiškėju, doktorantui pasiūlė kartu rengti *Publikaciją*. *Publikacijos* bibliografinio literatūros sąrašo įrašai 274–275 puslapiuose rodo, kad profesorius ir doktorantas *Publikaciją* baigė rengti ne anksčiau kaip 2016 m. sausio 12 d. (*Publikacijoje* nagrinėtų įstatymų ir <...> statutų nuorodų peržiūrų datos). 2016 m. profesorius kartu su doktorantu išleido *Publikaciją*, kurios didelė dalis sutampa su Pareiškėjo *Tekstu* (Priedas Nr. 2).

Profesoriaus ir doktoranto pateikti paaiškinimai dėl *Teksto* ir *Publikacijos* sutapčių vertintini kritiškai:

1) 2017 m. rugpjūčio 22 d. profesorius nurodė, kad „bendradarbiavimas su [Pareiškėju] nutrūko 2015 m. birželio mėn.“, tačiau Pareiškėjo pateikti dokumentai rodo, kad profesorius ir Pareiškėjas susirašinėjo dėl rengiamo knygos skyriaus iki ne anksčiau kaip 2015 m. lapkričio 3 d. 2015 m. lapkričio 3 d. profesorius Pareiškėjui rašė el. laišką pažymėdamas, kad „[r]eikia rimtai pajudėti su [knygos] skyriumi apie <...> organizaciją.“ 2015 m. lapkričio 3 d. Pareiškėjas profesoriui atsakė: „[I] lietuvišką teksto variantą sudėjau viską, kas buvo įmanoma iš įstatymų ir statutų. <...>. Tai gal ir šiuo klausimu galime pakalbėti penktadienį“;

2) 2017 m. rugsėjo 21 d. profesorius ir doktorantas teigė, kad rengiant *Publikaciją* nebuvo naudotasi Pareiškėjo *Tekstu*, nes Pareiškėjas profesoriui *Tekstą* atsiuntė „likus vos porai savaitių iki

²⁰ Profesoriaus teiginys dėl galimybės naudoti Pareiškėjo *Tekstą* prieštarauja nustatytooms faktinėms aplinkybėms, nes 2015 m. birželio 13 d. Pareiškėjas el. paštu profesoriui siuntė tekstinį dokumentą „Tekstas_01.docx“, 2015 m. birželio 17–26 d. buvo pateikti *Teksto* priedai. *Publikacija* baigta redaguoti ne anksčiau kaip 2016 m. sausio 12 d. (žr. 18 išnašą).

numatyto knygos skyriaus įteikimo [knygos sudarytojams] 2015 m. birželio 30 d. Tad faktologinė [Pareiškėjo] surinkta medžiaga iš esmės negalėjo būti panaudota [*Publikacijos* teksto] rašymui, nes didžioji jo dalis buvo jau parengta“. 2018 m. sausio 8 d. profesorius pažymėjo, kad „[n]ebuvo naudotasi [Pareiškėjo] surinkta medžiaga, nes ji lietuvių kalba buvo pateikta tik birželio mėn. pabaigoje, kai [knygos skyriaus] parengimo terminas turėjo būti birželio 30 d.“ Šie teiginiai, kad profesoriui pateiktas Pareiškėjo *Tekstas* negalėjo būti panaudotas rengiant *Publikaciją*, prieštarauja nustatytoms faktinėms aplinkybėms, nes Pareiškėjas *Tekstą* profesoriui pateikė 2015 m. birželio 13 d., o *Publikaciją* profesorius ir doktorantas baigė rengti ne anksčiau kaip 2016 m. sausio 12 d. (atkreiptinas dėmesys į *Publikacijoje* nagrinėtų įstatymų ir <...> statutų nuorodų peržiūrų datas);

3) 2017 m. rugsėjo 21 d. profesorius ir doktorantas neigė naudojęsi Pareiškėjo *Tekstu* rengdami *Publikaciją*, tačiau pažymėjo, kad Pareiškėjas nebuvo nurodytas kaip *Publikacijos* bendraautorius, nes „negalėjo būti traktuojamas kaip iš esmės prisidėjęs prie [*Publikacijos*] rengimo“. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad pirmuose Kontrolieriui pateiktuose paaiškinimuose 2017 m. rugpjūčio 22 d. profesorius pripažino, kad Pareiškėjo *Tekstas* buvo naudojamas rengiant *Publikaciją*, ir nurodė, kad vertinant Pareiškėjo *Teksto* ir *Publikacijos* santykį „[e]sminis dalykas, kad jokio išbaigto ir viešai paskelbto mokslinio darbo, kuris turi teisiškai apibrėžtas autorines teises, [Pareiškėjas] neparengė <...>“.

Atsižvelgiant į profesoriaus ir doktoranto prašymą „galimas sutaptis tarp [Pareiškėjo *Teksto*] ir [*Publikacijos*] patikrinti patikimoje antiplagijavimo sistemoje ir pateikti šios patikros rezultatus“, pažymėtina, kad sutapčių patikros sistemos tekstus lygina su joms pasiekiamais skaitmeniniais dokumentais, skirtingomis kalbomis parašytų tekstų sutapčių neaptinka. Sutapčių patikros sistemos negali palyginti dviejų tekstų, kurie parašyti skirtingomis kalbomis, pavyzdžiui, lietuvių ir anglų ar vokiečių ir prancūzų. Pareiškėjo *Tekstas* buvo parengtas kita nei *Publikacijos* kalba ir nėra publikuotas, todėl sutapčių patikrinimo sistemos tarp Pareiškėjo *Teksto* ir *Publikacijos* neaptiktų sutapčių.

Remiantis ekspertų *Teksto* ir *Publikacijos* palyginimo išvadomis, Pareiškėjo, profesoriaus ir doktoranto pateiktais paaiškinimais, nustatyta, kad dalį sutapčių paaiškina tekstų panašumas į nagrinėjamus dokumentus (įstatymus, <...> statusus ir kitą tekstuose nagrinėjamą medžiagą), kurie tekstuose dažnai atpasakojami pažodžiui. Savitus ir individualius autoriui tekstų bruožus ir *Teksto* naudojimą rengiant *Publikaciją* rodo tai, kad:

1) sutaptys apima analizės objektų ir apimties pasirinkimus, kurių neapibrėžia su knygos sudarytojais suderinta knygos skyriaus struktūra, analitinius veiksmus nagrinėjant dokumentus – teiginius, kategorizacijas ir apibendrinimus;

2) sutampa nagrinėjamos medžiagos aprašymo struktūra. Tekstams būdinga aptarti tas pačias nagrinėjamų <...> statutų nuostatas neaptariant jų visų. Pavyzdžiui, aptariant <...> visuotinio susirinkimo funkcijas tekstuose išskiriamos tam tikros kategorijos neaptariant dalies <...> statutų nuostatų, kurios potencialiai sudaro pagrindą skirti daugiau / kitas kategorijas;

3) tekstams būdingi tie patys netikslumai ir / ar klaidos. Pavyzdžiui, tekstuose nurodoma, kad <...> pirmininkai gali dalyvauti <...> darbe su balsavimo teise, tačiau <...> statute skelbiama, kad <...> pirmininkas ar <...> narys „<...> gali dalyvauti <...> tarybos bei prezidiumo posėdžiuose su sprendžiamąjo balso teise <...>“; tekstuose nurodoma, kad asmenys, norintys būti <...> nariais, turi pateikti dvi metus <...> nariais buvusių asmenų rekomendacijas, tačiau <...> statute nurodoma, kad „[a]smuo, norintis tapti <...> nariu ir turintis bent dviejų <...> narių rekomendacijas, užpildo nustatytos formos prašymą <...>“ nepažymint reikalavimo rekomendacijas teikiančių asmenų buvimo laikui [nariu]; tekstuose nurodoma, kad [organizacijoje] nėra taikomos sankcijos narystės mokesčio

nemokantiems nariams, tačiau <...> statute skelbiama, kad „skyriaus taryba sustabdo narystę <...> neribotam laikui tuo atveju, jeigu skyriaus narys, nepranešęs skyriaus pirmininkui, ilgiau kaip vienus metus yra išvykęs iš Lietuvos ir nemoka nario mokesčio“;

4) tekstuose pateikiamos nuorodos į tuos pačius <...> darbus ir šių autorių idėjas. Pažymėtina tai, kad <...> darbas *Publikacijoje* nurodomas tik bibliografiniame literatūros sąrašė, tačiau *Publikacijos* nuoroda į [vieną] darbą <...> nurodo puslapį, kuris Pareiškėjo tekste siejamas su [kitu] darbu <...>.

5) tose pačiose tekstų vietose vartojami identiški žodžiai (vertimai), kurių nėra nagrinėjamuose dokumentuose. Pavyzdžiui, *Tekste* ir *Publikacijoje* dažnai naudojami žodžiai „*ex officio*“, „narių <...>“ <...> ir kiti, pavieniai žodžiai ir išraiškos – „lipti karjeros laiptais“ („*advance the career*“), „<...> ambasadorius bendruomenėje“ <...> ir kiti.

Profesoriaus ir doktoranto pateiktose knygos sudarytojų bibliografinių nuorodų sudarymo gairėse nurodyta, kad bibliografinės nuorodas sudaro „citos tekste ir bibliografija skyriaus gale.“ *Publikacijos* bibliografinį literatūros sąrašą sudaro nuorodos į 16 kitų autorių kūrinių, iš kurių 6 nebuvo nurodyti pačiame *Publikacijos* tekste. 2017 m. spalio 12 d. rašte Profesorius ir doktorantas pažymėjo, kad „bibliografija yra suprantama kaip visa tekstui svarbi, o ne tik cituota, literatūra.“ Vis dėlto remiantis 2017 m. rugsėjo 15 d. Profesoriaus ir doktoranto ir 2018 m. sausio 4 d. doktoranto paaiškinimais, nustatyta, kad *Publikacijos* tekste buvo naudojamos kitų autorių publikuotais darbais, tačiau tikslios nuorodos į šiuos darbus *Publikacijos* tekste nėra pateiktos:

1) 2017 m. rugsėjo 15 d. Profesorius ir doktorantas nurodė, kad naudojosi Pareiškėjo anksčiau publikuotu darbu apibrėždami kitų autorių idėjas, tačiau nuorodų į Pareiškėjo anksčiau publikuotą darbą *Publikacijos* tekste nepateikė;

2) 2018 m. sausio 4 d. doktorantas nurodė, kad [kai kurie] publikuoti darbai buvo naudoti antrame *Publikacijos* skyriuje, [vienas] publikuotas darbas buvo naudotas išvadose.

Taip pat pažymėtina tai, kad *Publikacijos* 256 puslapyje pateiktos lentelės apie <...> narių skaičių nuo 1990 m. duomenų šaltinis nurodytas klaidingai. *Publikacijoje* nurodyta, kad lentelė sudaryta remiantis Teisingumo ministerijos duomenimis, tačiau 2017 m. rugsėjo 26 d. Teisingumo ministerija raštu Nr. (1.18) 7R-7472 pažymėjo, kad „duomenų apie senesnius nei 2012 m. <...> narių sąrašus neturi.“

Akademinis sąžiningumas žymi pareigą atskleisti kitų asmenų įnašą rengiant mokslinį darbą ir mokslinio darbo santykį su panaudojama literatūra, duomenimis, taip sudarant prielaidas vertinti mokslininko darbą, nustatyti paties mokslinio darbo naujumą ir originalumą. Su akademinio sąžiningumo principu yra nesuderinamas plagiatas, vienas iš akademinės etikos pažeidimų. Lietuvių kalbos žodyne nurodyta, kad *plagiatas – svetimos autorystės, svetimo veikalo ar išradimo pasisavinimas; pats toks paskelbtas veikalas ar išradimas*²¹. Valstybinės lietuvių kalbos komisijos išaiškinimu *plagiatas – tai kito autoriaus intelektualinio kūrinio visumos arba jo dalies pateikimas kaip savo paties, jį pasisavinant arba kopijuojant*²².

Oksfordo universiteto aiškinimu *plagiatas – tai kitų asmenų darbų ar idėjų pristatymas kaip savo su ar be jų sutikimo, įterpiant tai į savo darbą be visaverčio tikrojo autoriaus pripažinimo (nuorodos). Plagiatas gali būti tyčinis arba netyčinis (ar neatsargus). Kitų asmenų tekstų perfrazavimas, pakeičiant kelis žodžius ir žodžių tvarką ar atidžiai pagal jų argumento struktūrą, yra*

²¹ Lietuvių kalbos žodynas [prieiga per: <http://www.lkzd.lki.lt/Zodynas/Visas.asp>]. Žiūrėta 2018 m. sausio 30 d.

²² Valstybinė lietuvių kalbos komisija [prieiga per: <http://terminai.vlkk.lt/pls/tb/tb.search>]. Žiūrėta 2018 m. sausio 30 d.

*plagijavimas, jei nepateikiama tikrojo informacijos šaltinio nuoroda. Pereinančios nuorodos gali ir neužtekti, svarbu užtikrinti, kad nebūtų sukurtas klaidinantis įspūdis, kad perfrazuotas sakinyss ar sukeista idėjų eilė yra visiškai nauja. Visos citatos visuomet privalo būti pažymėtos citavimo taisyklėse nurodytais ženklais ir turėti atitinkamą nuorodą į informacijos šaltinį. Skaitytojui visada turi būti aišku, kurios darbo dalys yra autoriaus savarankiškos ir kur yra atsižvelgiama į kito autoriaus idėjas, kalbą. Labai svarbu cituoti taisyklingai taip pat, kaip ir sudaryti informacijos šaltinių sąrašą. Citatos šaltinį privaloma nurodyti naudojant išnašą ar tekstinę nuorodą. Į informacijos šaltinių sąrašą negalima įtraukti nuorodų, kuriomis iš tikrųjų nebuvo naudojama. Jeigu nėra galimybės prieiti prie pirminio informacijos šaltinio, cituojant privaloma nurodyti, kad informacijos šaltinis yra antrinis, t. y. kitas tekstas.*²³

2012 m. Lietuvos mokslininko kodekse (toliau – Kodeksas) nurodoma, kad „[v]isuo menės įgytos mokslo žinios bus patikimos, jei mokslininkai bus dori, sąžiningi ir garbingi žmonės bei laikysis savo veikloje tam tikrų moralinių nuostatų.“²⁴ Kodekso antrame skirsnyje nurodoma, kad mokslinis tyrimas yra grindžiamas sąžiningumo ir tiesos siekimo idealais. Laikantis šių etinių nuostatų, „[b]et kurios idėjos, teksto dalys, lygtys paimtos iš kitų publikacijų cituojant turi būti tinkamai priskirtos jų autoriams. Kitų autorių mokslo duomenų skelbimas nenurodant šaltinių yra laikomas plagijavimu – grubiu mokslininko etikos pažeidimu. Publikuojami tik tie tyrimų rezultatai, kuriuose yra esminių naujų duomenų. Kartotinis skelbimas jau publikuotų rezultatų bei rezultatų, turinčių nežymių skirtumų, kitame leidinyje yra nepriimtinas ir priskiriamas savęs plagijavimui.“

Kontrolieriaus 2015 m. kovo 31 d. įsakymu Nr. V-16 patvirtintose Mokslo ir studijų institucijų akademinės etikos kodeksų priėmimo, įgyvendinimo ir priežiūros rekomendacijose (toliau – Rekomendacijos) išdėstytas pavyzdinis visuotinai akademinės bendruomenės pripažįstamų akademinų vertybių sąrašas. Rekomendacijų trečiame skirsnyje yra nurodyti mokslinės veiklos etikos reikalavimai, t. y., mokslinė veikla turi būti grindžiama sąžiningu tyrimu ir tiesos siekimu, o tyrėjo elgesys – moralumu ir socialiai atsakingu elgesiu. Pripažindami tiesą ir pažinimą aukščiausiu mokslinės veikos siekiu, tikėdamiesi pasitikėjimo ir teisingo savo pasiekimų įvertinimo, akademinės bendruomenės nariai, vykdamys mokslinę veiklą, išipareigoja vadovautis akademinio sąžiningumo principu. Akademinio sąžiningumo principą mokslinėje veikloje pažeidžia tokia veika, kaip padirbinėjimas, klastojimas, plagijavimas.

Universiteto²⁵ Akademinės etikos kodekso 3.9.1 ir 3.9.2 papunkčiuose įtvirtinta, kad akademiniam sąžiningumui prieštarauja „plagijavimas“ ir „bendraautorystės primetimas naudojantis savo padėtimi, taip pat mokslinei veiklai talkinusių žmonių ar organizacijų įnašo neigimas arba nutylėjimas“.

Antrojo universiteto²⁶ Akademinės etikos kodekse įtvirtinta pagarbos intelektinei nuosavybei norma, kuri nustato, kad akademiniam sąžiningumui prieštarauja „plagiavimas <...>“ ir „mokslinei veiklai talkinusių žmonių arba organizacijų įnašo neigimas arba nutylėjimas.“

Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 ir 9 punktuose įtvirtinta, kad mokslas yra grindžiamas akademinės etikos ir intelektinės nuosavybės teisių užtikrinimo principais.

²³ Oksfordo universitetas. Plagiatas. Pažodinis mūsų vertimas iš informacijos studentams [prieiga per: <https://www.ox.ac.uk/students/academic/guidance/skills/plagiarism?wssl=1>]. Žiūrėta 2018 m. sausio 30 d.

²⁴ Lietuvos mokslų akademija. Lietuvos mokslininko kodeksas [prieiga per: <http://www.lma.lt/mokslininko-etikoskodeksas>]. Žiūrėta 2018 m. sausio 30 d.

²⁵ Tarnybai duomenys apie Universitetą žinomi, tačiau čia ir toliau – neskelbiami.

²⁶ Tarnybai duomenys apie Antrąjį universitetą žinomi, tačiau čia ir toliau – neskelbiami.

Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo 2 straipsnio 29 dalyje pateikiama kūrinio sąvoka – tai originalus kūrybinės veiklos rezultatas literatūros, mokslo ar meno srityje, nepaisant jo meninės vertės, išraiškos būdo ar formos. To paties įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad autorių teisių objektai – originalūs literatūros, mokslo ir meno kūriniai, kurie yra kokia nors objektyvia forma išreikštas kūrybinės veiklos rezultatas, o to paties straipsnio 2 dalies 3 punkte pažymėta, kad autorių teisių objektas, be kitų išvardytų šiame straipsnyje, yra rašytiniai ir žodiniai kūriniai, įskaitant mokslines paskaitas, studijas, monografijas, išvadas, mokslo projektus ir projekcinę dokumentaciją bei kitus mokslo kūrinius.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra išaiškinęs, kad „autorių teisių apsauga taikoma bet kuriam mokslo kūriniai, neatsižvelgiant į jo vertę. Svarbu, kad mokslo kūrinys atitiktų pagrindinius kūriniui, kaip autorių teisių objektui, keliamus reikalavimus, t. y. būtų originalus kūrybinės veiklos rezultatas“ (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. gegužės 13 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-253/2014).

Atsižvelgiant į tai, kad:

1) profesorius pradėjo bendradarbiauti su Pareiškėju rengiant knygos skyrių nuo ne vėliau kaip 2015 m. gegužės 4 d. ir tęsė bendradarbiavimą ne trumpiau kaip iki 2015 m. lapkričio 3 d., gavo Pareiškėjo parengtą medžiagą ir tai patvirtina tyrimo metu surinkti dokumentai,

2) profesorius ir doktorantas nurodė pradėti bendradarbiauti rengiant Publikaciją 2015 m. gegužės mėn., tačiau nepateikė tai patvirtinančių dokumentų (susirašinėjimo ar pan.),

3) profesoriaus ir doktoranto teiginiai, kad 2015 m. birželio 13 d. profesoriui pateiktas Pareiškėjo Tekstas negalėjo būti panaudotas rengiant Publikaciją, prieštarauja nustatytoms faktinėms aplinkybėms, kurios rodo, kad Publikacija buvo baigta rengti ne anksčiau kaip 2016 m. sausio 12 d.,

4) įvertinus Pareiškėjo, profesoriaus ir doktoranto paaiškinimus ir remiantis ekspertų išvadomis, nustatyta, kad profesoriaus ir doktoranto 2016 m. išleista Publikacijos dėstomoji dalis buvo rengiama naudojantis Pareiškėjo parengtu ir 2015 m. birželio 13 d. profesoriui siūstu Tekstu, nes tokia tekstų sutaptis, įvertinant savitus ir individualius tekstų bruožus, negali būti atsitiktinė,

5) Pareiškėjas nėra nurodytas kaip Publikacijos bendraautorius,

6) Publikacijoje buvo naudojamosi [autorių], Pareiškėjo anksčiau publikuota mokslinė produkcija, tačiau Publikacijos tekste nėra pažymėtos vietos, kuriose naudotasi šių autorių kūriniais, nors nuorodos į Publikacijos tekste naudotus [nurodytų autorių] kūrinius pateiktos,

konstatuotina, kad:

1) profesorius, būdamas Antrojo universiteto akademinės bendruomenės narys, pažeidė Antrojo universiteto akademinės etikos kodekse įtvirtintą pagarbos intelektinei nuosavybei normą, kuri nustato, kad akademiniam sąžiningumui prieštarauja „plagiavimas <...>“ ir „mokslinei veiklai talkinusių žmonių arba organizacijų įnašo neigimas arba nutylėjimas“, ir Mokslo ir studijų įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 ir 9 punktuose įtvirtintus akademinės etikos ir intelektinės nuosavybės teisių užtikrinimo principus.

2) doktorantas, būdamas Universiteto bendruomenės narė, pažeidė Universiteto akademinės etikos kodekso 3.9.1 ir 3.9.2 papunkčius, kuriuose nustatyta, kad akademiniam sąžiningumui prieštarauja „plagijavimas <...>“ ir „<...> mokslinei veiklai talkinusių žmonių ar organizacijų įnašo neigimas arba nutylėjimas“, ir Mokslo ir studijų įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 ir 9 punktuose įtvirtintus akademinės etikos ir intelektinės nuosavybės teisių užtikrinimo principus.

Pažymėtina, kad profesoriaus ir doktoranto veiksmai neigiant Pareiškėjo įnašą Publikacijoje yra nesuderinami su Mokslo ir studijų įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punktu įtvirtintu akademinės etikos principu, kuris apibrėžtas 4 straipsnio 2 dalyje ta dalimi, kurioje nustatyta, kad akademinė etika – visuma visuotinai pripažintų vertybių, užtikrinančių mokslo ir studijų proceso skaidrumą, sąžiningumą, teisingumą, šiame procese dalyvaujančių asmenų atsakingumą, pasitikėjimą, pagarbą.

Atsižvelgiant į tai, kad tuo metu, kai profesorius ir doktorantas parengė ir pateikė *Publikaciją*, pažeisdami kitų autorių teises, Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 191 straipsnis numatė baudžiamąją atsakomybę už autorystės teisių pasisavinimą, Kontrolierius surinktą informaciją persiunčia teisėsaugos institucijoms.

Kontrolierius, išanalizavęs ir įvertinęs pateiktą informaciją ir ją patvirtinančius dokumentus bei teisinį reglamentavimą, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 17 straipsnio 11 dalies 1, 5 ir 6 punktais,

n u s p r e n d ė:

1. Informuoti Pareiškėją, profesorių, doktorantą, Universitetą ir Antrąjį universitetą apie nustatytus profesoriaus ir doktoranto akademinės etikos pažeidimus.
2. Informuoti Kultūros ministeriją, Švietimo ir mokslo ministeriją, Teisingumo ministeriją apie asmenis, nukentėjusius nuo profesoriaus ir doktoranto akademinės etikos pažeidimų.
3. Informuoti Generalinę prokuratūrą apie nustatytą profesoriaus ir doktoranto veiką, turinčią nusikalstamos veikos požymių.

Kontrolieriaus sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius

Vigilijus Sadauskas